

Børne- og socialminister Mai Mercados talepapir

UDKAST

Anledning	Ministeren er sammen med Udlændinge- og Integrationsministeren kaldt i samråd i Udlændinge- og Integrationsudvalget vedr. Udlændinge- og Integrationsministeriets lovforslag om ro og orden på indkvarteringssteder for uledsagede mindreårige udlændinge m.v. Det er aftalt, at ministeren får ordet først.
Dato / tid	30. maj 2017 kl. 7.00-8.30.
Talens varighed	10 – 12 min.
Sted	

Det talte ord gælder

[Indledning]

Tak for ordet.

Vi har aftalt, at jeg starter med at besvare samrådsspørgsmålene G, K, L og M, hvorefter udlændinge- og integrationsministeren vil besvare spørgsmålene H, I, J og N.

Jeg er kaldt i samråd i dag, da der har været et ønske om, at jeg forholder mig til det lovforslag, som er fremsat af udlændinge- og integrationsministeren om ro og orden på indkvarteringssteder m.v.

Årsagen til, at jeg også er kaldt i samråd, er, som jeg forstår det, at den regulering, der er stillet forslag om i udlændingeloven, har store lighedstræk med den regulering, der er på det sociale område i serviceloven.

Jeg besvarer naturligvis gerne spørgsmål inden for mit eget ressortområde, men i forhold til spørgsmål til det af udlændinge- og integrationsministeren fremsatte lovforslag må jeg henvise til udlændinge- og integrationsministeren.

Jeg vil nu gå over til at besvare selve spørgsmålene.

Først og fremmest vil jeg gerne starte med at redegøre for servicelovens anvendelsesområde, det vil sige, hvem serviceloven gælder for, fordi der er flere af spørgsmålene – særligt spørgsmål G – som kredser om det.

[Samrådsspørgsmål G: Vil ministeren redegøre for, om uledsagede mindreårige fortsat er omfattet af serviceloven, jf. ministerens høringsbrev til kommunerne af 1. juli 2016?]

Alle, der har lovligt ophold her i landet, har ret til hjælp efter serviceloven. Det fremgår af lovens paragraf 2. Det betyder også, at alle børn og unge, der har lovligt ophold her i landet, kan få hjælp efter serviceloven.

I 2016 lavede det daværende social- og indenrigsministerium et større juridisk udredningsarbejde med henblik på at skabe klarhed over retstilstanden i forhold til samspillet mellem serviceloven og udlændingeloven.

Det er dét juridiske udredningsarbejde, som det høringsbrev, der også henvises til i spørgsmål G, er lavet på baggrund af. Der blev ikke gennemført en ændring af serviceloven, men analysen

afklarede anvendelsesområdet for servicelovens § 2 – det vil sige hvilken persongruppe der er omfattet af serviceloven.

Grundlæggende kan der skelnes mellem tre kategorier af personer. *For det første* dem med ret til lovligt at opholde sig her i landet i kraft af fx opholdstilladelse eller statsborgerskab. Analysen kom frem til, at denne gruppe naturligvis har ret til hjælp efter loven.

Den næste kategori er udlændinge med processuelt opholdt – dvs. fx *asylansøgere*. Analysen fastslår, at denne gruppe også har lovligt ophold i servicelovens forstand, og dermed som udgangspunkt har ret til hjælp efter serviceloven.

Udlændingestyrelsen har forsørgelsespligt både over for udlændinge med processuelt ophold og for udlændinge uden lovligt ophold i overensstemmelse med udlændingelovens regler herom. Forsørgelsespligten omfatter også nødvendige sociale foranstaltninger, hjælp og støtte. Forsørgelsespligten indebærer, at Udlændingestyrelsen godkender betaling af foranstaltninger og den hjælp eller støtte der iværksættes.

Serviceloven er en generel lov, der kan fraviges ved anden lovgivning. Udlændingeloven betragtes i den sammenhæng som

en særlov. Det betyder, at serviceloven kun finder anvendelse, hvis udlændingemyndighederne ikke inden for asylsystemet og inden for egen lovgivning kan imødekomme eventuelle behov.

Det klare udgangspunkt er derfor, at uledsagede børn og unge får deres behov for social omsorg og støtte dækket af indkvarteringsoperatøren og inden for rammerne af udlændingeloven.

Selvom udlændinge med processuelt ophold er omfattet af servicelovens anvendelsesområde, finder servicelovens bestemmelser således først anvendelse, hvis udlændingemyndighedernes egne muligheder ikke er tilstrækkelige.

I praksis fungerer det på den måde, at indkvarteringsoperatørerne kontakter beliggenhedskommunen med henblik på at få en faglig vurdering af, hvilken form for støtte der eventuelt kan være relevant i den konkrete sag. Kommunens vurdering forelægges for Udlændingestyrelsen, der skal godkende og betale for støtten.

Den sidste gruppe er personer med ulovligt ophold her i landet, fx fordi de har fået afslag på asyl. Denne gruppe er ikke omfattet af serviceloven, men hører under udlændingemyndighederne. I helt

særlige tilfælde kan kommunerne imidlertid yde hjælp efter *principperne* i serviceloven til denne gruppe, ud fra såkaldte nødretsbetragtninger, dvs. fx hvis der er fare for barnet eller den unge.

[Uim'ens lovforslag]

Det lovforslag, som udlændinge- og integrationsministeren har fremsat, ændrer ikke ved, at personer uden lovligt ophold her i landet, ikke er omfattet af serviceloven. Lovforslaget ændrer heller ikke ved, at personer, der søger asyl, det vil sige har såkaldt processuelt ophold, er omfattet af serviceloven, men at Udlændingestyrelsens forsørgelsespligt har forrang.

Lovændringen betyder alene, at en kommune fremadrettet skal anvende de nye regler i udlændingeloven, hvis der skal ske anbringelse af en uledsaget mindreårig ung, der søger asyl, eller som har ulovligt ophold. Og kun hvis det drejer sig om anbringelse på en sikret eller særlig sikret institution eller på en delvis lukket institution.

Er der behov for andre støtteforanstaltninger, som ikke kan dækkes inden for rammerne af udlændingeloven, vil det fortsat være serviceloven, der finder anvendelse i forhold til gruppen af uledsagede mindreårige asylansøgere.

Har en uledsaget mindreårig asylansøger således brug for anden hjælp, og kan dette ikke håndteres i regi af asylcentret, vil indkvarteringsoperatøren, dvs. asylcentret, skulle henvende sig til beliggenhedskommunen med henblik på at få en faglig vurdering og iværksætte hjælp og støtte til det pågældende barn eller den pågældende unge.

Jeg håber, at det var afklarende i forhold til spørgsmål G.

[Samrådsspørgsmål K: Mener ministeren, at servicelovens regler er tilstrækkelige i forhold til at kunne håndtere en eventuel tvangsanbringelse overfor et uledsaget mindreårigt flygtningebarn, der skal anbringes uden for indkvarteringsstedet?]

I forhold til spørgsmål K, kan jeg oplyse, at servicelovens regler ikke er tilstrækkelige i forhold til de grupper af uledsagede mindreårige udlændinge, som lovforslaget handler om.

Uledsagede mindreårige asylansøgere med processuelt lovligt ophold er, som nævnt før, omfattet af servicelovens regler om hjælp og støtte, herunder også af reglerne om tvangsanbringelse.

Uledsagede mindreårige udlændinge uden lovligt ophold er som nævnt ikke omfattet af servicelovens regler om tvangsanbringelse.

Der har således været et behov for at sikre, at også denne – meget lille - gruppe af unge kan blive anbragt på de særlige institutionstyper efter serviceloven, hvis de ikke kan håndteres på indkvarteringsstederne. Det kan fx være, hvis de er til fare for sig selv eller andre, eller hvis de har et massivt misbrug.

I den forbindelse har det været udlændinge- og integrationsministerens ønske, at tvangsanbringelse af uledsagede mindreårige udlændinge på institutioner efter serviceloven fremover sker efter et samlet regelsæt i udlændingeloven, der er tilpasset den særlige situation, som denne gruppe børn og unge befinder sig i. Det bakker jeg naturligvis op om.

[Samrådsspørgsmål L: *Mener ministeren, at kommunerne allerede i dag kan anlægge en helhedsbetragtning i den børnefaglige undersøgelse i servicelovens § 50 ud fra, hvad der er relevant at afdække i forhold til uledsagede mindreårige flygtningebarn, der af udlændingestyrelsen ønskes tvangsanbragt uden for indkvarteringsstedet?]*

Når et barn eller en ung skal anbringes på et anbringelsessted efter serviceloven, er det helt afgørende, at man undersøger alle de relevante forhold omkring barnet eller den unge, herunder barnets eller den unges adfærd og udvikling.

Det er således afgørende, at barnets eller den unges forhold er grundigt undersøgt, før der træffes afgørelse om, hvorvidt der skal ske anbringelse uden for indkvarteringsstedet. Det gælder efter serviceloven, og det gælder også efter de foreslåede regler i udlændingeloven.

Kommunerne skal i dag anlægge en helhedsbetragtning i forhold til at undersøge nærmere forhold omkring barnet eller den unge, herunder tilpasse undersøgelsen barnets eller den unges situation og familieforhold.

Da der her er tale om uledsagede mindreårige udlændinge, der er her i landet uden deres forældre, er der i sagens natur en række forhold, særligt vedrørende familie, der ikke kan undersøges nærmere.

Udlændinge- og integrationsministeren har valgt at markere denne forskel i undersøgelsens indhold og omfang ved at kalde undersøgelsen en "faglig undersøgelse" fremfor en børnefaglig undersøgelse.

Den løsning bakker jeg op om.

Samrådsspørgsmål M: *Mener ministeren i den forbindelse, at det er nødvendigt, at få et næsten enslydende regelsæt om tvangsanbringelse i udlændingeloven"?)*

Og det leder mig videre til besvarelsen af spørgsmål M.

Vi får nu nogle regler i udlændingeloven, der er tilpasset den særlige situation, som denne gruppe børn og unge befinder sig i. Udlændinge- og integrationsministeren vil i sin besvarelse nærmere redegøre for, hvorfor regeringen finder, at det er den bedste løsning.

Jeg har i den forbindelse stor tiltro til, at kommunerne fremadrettet kan håndtere to regelsæt på området - afhængigt af om en sag vedrører børn og unge, der hører under Udlændingestyrelsens forsørgelse og ansvar eller kommunernes. Der er meget sammenfald i både fremgangsmåde og faglig tilgang, og derfor er jeg heller ikke bekymret for, at kommunerne ikke kan håndtere det. Og som jeg forstår udlændinge- og integrationsministerens lovforslag, lægges der heller ikke op til, at det skal være lettere at anbringe udenlandske børn og unge end danske børn og unge.

Der har været et behov for at sikre den nødvendige hjemmel i forhold til at anbringe børn og unge uden lovligt ophold her i landet, og så har der været et ønske om at tilpasse de

processuelle regler til den særlige situation, som unge, der er her i landet uden deres forældre, står i.

[Afrunding]

Og så vil jeg give ordet videre til udlændinge- og integrationsministeren. Tak for ordet.